

KUR BAIGIASI POLIŲ DINAMIKA IR PRASIDEDA SINTEZĖ?

Diskusija su Alanu Petrausku apie „Structured Dialectics“, priežastingumą ir sintezės ribą

KONTEKSTAS

Diskusija prasidėjo ne nuo Alano Petrausko. Po Tomo Girdžijausko įrašų LOKA KODAS buvo uždavęs klausimą: „Kaip atskirti tiesą nuo įsitikinimo, kad turi tiesą?“ Į jau vykusią diskusiją įsiterpė Alanas Petrauskas, pateikdamas nuorodą į savo „Dialexity“ medžiagą apie klaidingą tikrumą. Nuo šio momento pokalbis persikėlė nuo tiesos kriterijaus prie jo paties propaguojamos struktūruotos dialektikos: kas joje yra priežastingumas, kas - polių balansavimas ir transformacija, o kas - pati sintezė.

Alanas Petrauskas viešai pristato „Structured Dialectics“ / „Dialectical Wheels“ kaip sisteminio optimizavimo metodą, kuriame tezė ir antitezė nagrinėjamos per teigiamus ir neigiamus potencialus, grįžtamuosius ryšius ir transformacinius kelius. Jo viešojoje medžiagoje šis metodas siejamas ir su „synthesis prediction“ bei praktiniu sprendimų projektavimu.

DISKUSIJA

Alanas Petrauskas Oho kiek prirašėt! Į klausimą "kaip sužinot, ar mano įsitikinimas klaidingas?" - dialektika atsako: išmok gyventi nežinioje, vienu metu turėdamas savo vidinę nepajudinamą tiesą, bet ir būdamas kuklus dėl tos tiesos apsireiškimų empiriniame gyvenime. Eksperimentuok su priežastingumų vizualizacijomis ir su priešingų nuomonių tikrinimais: <https://dialexity.com/blog/6280-2/>Tikra išmintis - žinoti kaip pasielgti, kai nieks neaišku

LOKA KODAS

Kaip atskiriate „vidinę nepajudinamą tiesą“ nuo labai stipraus įsitikinimo, kuris tik atrodo tiesa? ir

Kaip atskiriate tikrą nežinojimą nuo įsitikinimo, kad nežinote?

Alanas Petrauskas

ar pažiūrėjot mano nuorodą? tokie klausimai atsakomi tikros Meilės arba Mirties akivaizdoj

LOKA KODAS

Taip žiurejau.

Jei teisingai suprantu, visa jo esmė yra nuolatinis saugojimasis nuo klaidingo tikrumo per grįžtamąjį ryšį, indukciją, dedukciją, priešingų pozicijų tikrinimą ir savo aklujų zonų mažinimą.

Tačiau tada nelabai suprantu jūsų komentaro apie tai, kad šie klausimai atsakomi „tikros Meilės arba Mirties akivaizdoje“.

Kaip šios dvi vietos susijusios?

Nes straipsnyje argumentuojama per pažinimo metodus ir modelius, o komentare atsakymą perkeliat į ypatingą patirtį.

Todėl man įdomu- kaip atskiriate išvalgą, gimusią Meilės ar Mirties akivaizdoje, nuo labai stipraus įsitikinimo apie tą patirtį?

Kitaip tariant, kodėl Meilės ar Mirties patirtis jūsų požiūriu tampa patikimu pažinimo kriterijumi?

Alanas Petrauskas

Kodėl empirinė praktika svarbesnė už teorijas?

“Truth is found neither in the thesis nor the antithesis, but in an emergent synthesis which reconciles both.”

LOKA KODAS

Ar teisingai suprantu, kad jūsų klausimu norite pasakyti, jog Meilės ar Mirties akivaizdoje įgyta tiesioginė patirtis yra patikimesnis pažinimo šaltinis nei teoriniai samprotavimai?

Jei taip, tuomet, kuo remiantis nustatote tokį skirtumą?

Pastebėjau, kad po mano klausimo papildėte savo komentarą Hegelio citata apie sintezę.

Jei teisingai suprantu, dabar siūlote ne priešpriešą tarp teorijos ir praktikos, o jų sintezę.

Tuomet, kaip atskiriate tikrą sintezę nuo įsitikinimo, kad pasiekta sintezė?

Kitaip tariant, kuo remiantis nustatote, kad pasiekta sintezė yra daugiau nei dar viena interpretacija, kuri žmogui atrodo teisinga?

Alanas Petrauskas

Sintezė (S+) kuria naują kokybę (tiesiogine prasme - didina matematinį suvokimo dimensionališkumą), kurio su niekuo nesupainiosi - tiesiog tampa pilnatviškas, laimingas. Griovimas (S-) gi kuria kiekybę (mažindamas dimensionališkumą) - tada įsitempi, fokusuojasi, ir po kurio laiko pilnatvės jausmas dingsta

kitaip tariant, jausmai yra svarbiau už suvokimą, bet viens be kito jie visvien neevoliucionuoja

taip priešybių vienybė visada ima viršų, nors pačios priešybės ir nėra pilnai simetrinės - tame ir yra dialektikos esmė, kad pati dialektika sąveikauja ir jungiasi su "monolektika" - formuojasi "daugiasluoksni" dvasinis kelias, kur viena spiralė lipdo kitą spiralę, kaip dangaus kūnų judėjime (Mėnulis ir Žemė sukasi aplink bendrą masių centrą, šitas sukasi aplink bendrą centrą su Saule, ir t.t.)

Galutinis atsakymas ("tiesi linija") yra tik mūsų širdyse, ir ją pažinti galim tik per "mirtinus išgyvenimus" --- bet po kiek laiko ta linija vėl pavirsta į spiralę, ir taip iki begalybės

šitame procese matmeniškumas visvien didėja, (kas ir yra entropijos dėsnis - energija geriausiai vartojama, didinant matmeniškumą), nors ir netolygiai ir banguotai, tačiau laimės pojūtis didėja --- tame ir visa prasmė, man regis

LOKA KODAS

Rašote, kad didėjant „matmeniškumui“ didėja laimė ir pilnatvė, o mažėjant matmeniškumui pilnatvės jausmas dingsta.

Jei teisingai suprantu, tuomet pilnatvę ir laimę aiškinate kaip tam tikro proceso pasekmę:

didėsnis matmeniškumas - daugiau pilnatvės,

mažesnis matmeniškumas - mažiau pilnatvės.

Tačiau tuomet man kyla klausimas.

Jūs kalbate apie dialektiką, bet pats aiškinimas atrodo paremtas priežasties - pasekmės logika.

Pilnatvė atsiranda todėl, kad didėja matmeniškumas.

Pilnatvė dingsta todėl, kad matmeniškumas mažėja.

Tai skamba ne kaip dialektinis santykis, o kaip gana tiesinė schema:

X - Y.

Todėl nelabai suprantu, kuo šis aiškinimas skiriasi nuo įprastos priežasties - pasekmės logikos.

Ir dar vienas klausimas.

Jeigu pilnatvė atsiranda dėl tam tikros priežasties, ar ji netampa nuo tos priežasties priklausoma būseną? Nes kas atsiranda dėl priežasties, tas gali ir išnykti priežasčiai pasikeitus.

Alanas Petrauskas

Dialektika papildo priežastingumą, paversdama jį į spiralinį judėjimą. Čia nėra prieštaraus - nes priežastingumas be dialektikos patampa "redukcionizmu", arba "tiesine logika", o kartu su dialektika - sisteminiu mąstymu (pvz, Dialektika raišys). Gi pilnatvės priklausomybė nuo matmeniškumo be abejo daro ją priklausomą nuo matmeniškumo - tame ir glūdi mūsų gebėjimas atskirti Gėrį nuo Blogio, kaip ir Tiesą nuo Melo. Dėl ko Tiesa ir Gėris yra ne tiek "faktologiniai", kiek "procesiniai", t.y. kvaila aiškintis "katras teisus", bet visai neklaidu ieškoti pačios tiesos. Ir dar man labai patinka citata: "Beauty is truth, truth beauty,—that is all Ye know on earth, and all ye need to know." (Ode on Grecian Urn)

LOKA KODAS

Jei pilnatvė priklauso nuo matmeniškumo, tai ji nėra pilnatvė, o nuo sąlygų priklausanti būseną.

Kodėl ją vadinate pilnatve?

Alanas Petrauskas

todėl kad tos sąlygos "negrįžtamos" - kai pasieki tam tikrą pilnatvės lygį, tai jau jo niekad neužmirši --- antraip pasaulis senai būtų sunaikintas :-)

LOKA KODAS

Anksčiau rašėte, kad mažėjant matmeniškumui pilnatvės jausmas dingsta. Dabar rašote, kad pasiekus tam tikrą pilnatvės lygį jo jau niekada neužmirši. Kaip šie du teiginiai suderinami?

Alanas Petrauskas

suderinami dėl sąmonės sluoksniavimo. Panašiai, kaip su "užmigimu" - net ir išmintingiausias žmogus gali kuriam laikui nukristi į binarinį mąstymą, bet paskui visvien "atsitokėja". Tik tas grįžimas gali būti labai ilgas, ypač jei dirbtinai palaikomas kažkokios sistemos... Išvyk išminčių iš Rojaus į dykumą, ir jo matmeniškumas irgi sumažės --- bet viduje visvien jis jau turi vaizdinį, standartus

LOKA KODAS

Iš pradžių rašėte:

„mažėjant matmeniškumui pilnatvės jausmas dingsta.“

Vėliau:

„pasiekus tam tikrą pilnatvės lygį jo jau niekada neužmirši.“

Čia iškart kyla klausimas.

Jeigu pilnatvė turi lygius, tai kuo ji skiriasi nuo bet kokios kitos vystymosi būsenos?

Nes pati sąvoka „pilnatvė“ lyg ir reiškia pilnumą, o ne 20 %, 50 % ar 80 % pilnatvės.

Dar vėliau rašote:

„žmogus gali užsimiršti ir nukristi į binarinį mąstymą, o vėliau grįžti į natūralumą.“

O dabar:

„atimk iš Saulės planetas, ir jai bus žymiai sunkiau šviesti, nes matmeniškumas sumažės, kol nesusikurs naujos terpės.“

Tai kur tiksliai yra pilnatvė?

Jeigu pilnatvė dingsta mažėjant matmeniškumui, tai ji dingsta.

Jeigu jos niekada neužmirši, tai ji nedingsta.

Jeigu užsimiršti ir nukrenti į binarinį mąstymą, bet pilnatvė kažkur lieka, tai gaunasi, kad ji tuo metu saugoma kažkokiu sąmonės sluoksnyje kaip stiklainis uogienės žiemai rūsyje:

dabar jos nevalgau, bet žinau, kad kažkur stovi lentynoje...

Todėl man vis dar lieka tas pats klausimas:

ar pilnatvė yra tiesiogiai išgyvenama būseną čia ir dabar,

ar tai kažkas, ką galima sukaupti, išsaugoti, pamesti ir vėliau vėl pasiimti?

Nes kol kas jūsų aiškinime matau tą pačią linijinę schemą:

matmeniškumas - pilnatvė,

užsimiršimas - praradimas,

atsitokėjimas - sugrįžimas,

terpė - švytėjimas.

Kitaip tariant, vis dar matau priežasties - pasekmės grandinę, nors kalbate apie dialektiką ir pateikiate nuorodas į ją.

Todėl ir nesuprantu, kur čia pati dialektika, o kur tiesiog skirtingomis metaforomis perpasakojama ta pati priežasties - pasekmės logika.

Alanas Petrauskas

kiekvienas pats pasirenka, ką nori matyti

ir priežastingumas neprieštarauja dialaktikai.kodėl taip užsiciklinot?

LOKA KODAS

neužsiciklinau ties priežastingumu.

Tiesiog bandau suprasti, ką šiuo atveju vadinate dialektika. Mano supratimu, dialektinis momentas nėra priežastinė seka.

Priežastingume turime:

$A > B$

vienas reiškinys sukelia kitą.

O dialektikoje kalbama apie priešybių vienovę, kur gėris ir blogis, tiesa ir melas, aukšta ir žema nėra aiškinami vien per priežasties ir pasekmės ryšį.

Tai nėra schema „A sukėlė B“.

Todėl kai skaitau jūsų pavyzdžius:

„mažėjant matmeniškumui pilnatvė dingsta“,

„pasiekus tam tikrą pilnatvės lygį jos jau neužmirši“,

„užsimiršti > nukrenti į binarinį mąstymą“,

„atsitokėji > grįžti į natūralumą“,

„sumažėja terpė > Saulei sunkiau šviesti“,

visur matau priežastines grandines.

Todėl ir klaisiu: kur čia yra dialektinis momentas?

Nes kol kas matau ne priešybių vienovės aprašymą, o procesinius paaiškinimus per „jeigu X, tai Y“.

Man tai du skirtingi dalykai.

Alanas Petrauskas kaip gi įsivaizduojat dialektiką be priešastingumo? dialektika tik uždeda papildomus apribojimus, t.y. "vairuoja" priešastingumą, bet ne panaikina. Gal šita nuoroda padės <https://dialexity.com/blog/iss-2025-oral-presentation/> ir kaip aplamai galima skaityti, kad yra "du skirtingi dalykai, kurie tarpusavyje nesusiję" (ne tik priešastingumas vs dialektika, bet aplamai visos sritys tėra tik žmonių išsigalvojimas, o realybėj viskas vientisa)?

LOKA KODAS

aš nerašiau, kad priešastingumas ir dialektika yra nesusiję.

Rašiau, kad tai du skirtingi dalykai. Pavyzdžiui, kvadratas ir stačiakampis irgi susiję, bet tai ne tas pats objektas.

Todėl mano klausimas buvo ne apie tai, ar dialektika gali egzistuoti be priešastingumo.

Klausimas buvo kitas: kur jūsų pateiktuose pavyzdžiuose atsiranda būtent dialektinis momentas, o ne vien priešastinės sekos?

Nes kai matau:

A > B

B > C

C > D

aš matau priešastingumą.

O kai pats anksčiau citavote Hegelį:

„Truth is found neither in the thesis nor the antithesis, but in an emergent synthesis which reconciles both“,

tai bandau suprasti, kur jūsų modelyje atsiranda tas „reconciles both“ momentas.

Ir anksčiau mūsų diskusijoje, ir dabar peržiūrėjęs jūsų nuorodą matau polių balansavimą, grįžtamuosius ryšius ir sisteminį optimizavimą, tačiau nematau Hegelio dialektikos.

Todėl ir bandau suprasti, kur jūsų modelyje atsiranda ta sintezė, kuri sutaiko priešybes.

Nes jūsų schemose matau darbą su priešybėmis, jų balansavimą, grįžtamuosius ryšius ir judėjimą tarp polių, tačiau tai nėra tas pats, kas sintezė.

Galima modelį plėsti kiek nori, pridėti naujų ciklų, sluoksnių ar schemų, tačiau kol priešybės lieka atskiros ir yra tik derinamos ar balansuojamos, vis dar liekama tezės ir antitezės rėmuose.

Todėl klausimas lieka tas pats: kur jūsų modelyje atsiranda sintezė, o ne tiesiog geriau subalansuota tezės ir antitezės sąveika?

Alanas Petrauskas Dialektika samprotavimų simetriškume (Įsitikinimas - Abejonė, Indukcija - Dedukcija), o sintezė - tarnsformavimų cikliškumo pasekmė (T- į A+, ir iš A- į T+), ji formuluojama aplikacijoje, bet realiai ją reikia tiesiog sukurti veiksmis ir pergyvenmais, nes sintezė ir yra ateitis <https://dialexity.com/blog/breaking-false-certainty/>

Alanas Petrauskas

įkėliau mūsų diskusiją į aplikaciją, įvedžiau Tezę - Certainty, Antitezę - Doubt, gavau:

Synthesis - Synthesis manifests through engagement rather than observation

Pathology - Demanding proof while rejecting evidence creates paralysis

LOKA KODAS

Jūsų schemoje matau tezę ir antitezę, jų stipriąsias ir silpnąsias puses bei transformavimo kelius tarp vieno poliaus ir kito.

Kitaip tariant, matau priešybių analizę, balansavimą ir judėjimą tarp polių.

Tačiau kai anksčiau citavote Hegelį:

„Truth is found neither in the thesis nor the antithesis, but in an emergent synthesis which reconciles both“,

aš supratau, kad kalbame apie sintezę.

O sintezė nėra nei tezė, nei antitezė, nei geriau subalansuota jų sąveika.

Ji yra nauja kokybė, kuri peržengia pačius polius.

Jūsų scheme aš matau T ir A bei judėjimą tarp jų, tačiau nematau to trečio elemento, kuris būtų daugiau nei T ir A santykis.

Todėl man ir kyla klausimas: ar jūsų modelyje apskritai yra Hegelio sintezė, ar žodis „dialektika“ čia vartojamas kita prasme -kaip priešybių analizė ir balansavimas?

Todėl kol kas sintezės šioje scheme nematau.

Alanas Petrauskas

kas gi yra ta Hegelio Sintezė? naujos koncepcijos pavadinimas, tipo Įsitikinimas + Abejonė = Apmąstymas, Tikrinimas, Sprendimas ir pan?

ar motyvacinis postūmis link kažkokio veiksmo, kad imti ir praktiškai tikrinti (nes bet kokie nauji pavadinimai lieka tušti, kol gyvenima neišbandai)?

Alanas Petrauskas

Ji yra nauja kokybė, kuri peržengia pačius polius --- gryna tiesa. Bet naują kokybę neįmanoma patirti vien žodiškai - nebent tik didelio išgyvenimo ar poetinio polėkio būdu, senovėje dainiai tuo ir užsiiminėjo, kad pakeldavo žmonių "matmeniškumą", o šiandien tai jau vadiname "tuščia beletristika" - tai ir belieka tik atsiribojimas + konkretus veiksmas

LOKA KODAS

Jeigu sintezė iš tiesų peržengia pačius polius, tuomet būtent apie tai ir bandau klausti nuo pradžių.

Nes jūsų scheme matau darbą su poliais, jų balansavimą ir transformacijas tarp jų.

Todėl ir bandau suprasti: kur baigiasi tezės ir antitezės dinamika, o kur prasideda tai, kas jau peržengia pačius polius?

Nes jei nauja kokybė iš tiesų peržengia polius, tuomet ji nebėra nei tezė, nei antitezė, nei jų balansas. Būtent tai ir vadinu sinteze.

Todėl man ir lieka klausimas: ar jūsų schemos aprašo pačią sintezę, ar tik kelią iki jos?

Alanas Petrauskas pakolkas geriausiai nusisekęs tik kelio aprašymas. (ir tai ten dar daug kas nepadaryta, nes kiekviena tezė gali turėti kelias antitezes su daugybe transformacinių kelių) Sintezė yra daugiaetapis procesas, įtakojamas įvairiausių patologijų, kurios dažnai užkoduotos tezės pateikimo kontekste (aprašyta šitame manuscrite, p. 8, Table 6 - <https://dialexity.com/blog/generative-rules-for-synthesis-prediction/>) Gaunasi panašiai kaip su vaiko gimimu: galim nusakyti, ką reikia Tėčiui ir Mamai padaryti, kad atsirastų vaikas, bet nusakyti vaiko būdą - labai neparastas bet ir įdomus užsiėmimas, susijęs su rizikų vertinimais ir ateities prognozavimu :-)

LOKA KODAS

Jeigu be vatos, tai nuo pat pradžių mačiau, kad jūsų modelis aprašo polius, jų stipriąsias ir silpnąsias puses, transformacijas, grįžtamuosius ryšius ir balansavimą. Tai matau kaip sisteminių modeliavimą.

Todėl ir vis grįždavau prie to paties klausimo apie sintezę.

Dabar, kai pats rašote, kad kol kas geriausiai nusisekęs būtent kelio aprašymas, man atrodo, kad

pagaliau priėjome tą vietą, kurią bandžiau parodyti nuo pradžių.

Kitaip tariant, aš jūsų modelyje matau gana išplėtotą kelią tarp tezės ir antitezės bei įvairias jų transformacijas, tačiau pačios Hegelio sintezės ten kol kas nematau.

Todėl man jis labiau atrodo kaip priešybių analizės ir transformacijų metodas, o ne pačios sintezės aprašymas.

O dėl pavyzdžio su Tėvu, Motina ir Vaiku man lieka vienas esminis klausimas:

ar Vaikas jūsų pavyzdyje yra sintezė, ar vis dėlto dar vienas sistemos elementas?

Nes nuo atsakymo į šį klausimą, mano manymu, priklauso ir tai, kaip suprantama pati sintezė

Alanas Petrauskas

mano manymu, vaikas = sintezė, nors formaliai galim turėti daug stadijų (kaip pvz sitoje lentelėje, bet yra kitu kitu lentelėmis si biski kitokiais isdestymais)

LOKA KODAS

Tuomet dabar skirtumas tarp mūsų pozicijų jau visiškai aiškus.

Jūs laikote Vaiką sinteze.

Aš jo sinteze nelaikysčiau.

Nes tokiu atveju Tėvas lieka Tėvu, Motina lieka Motina, o Vaikas tampa trečiu elementu sistemoje.

Kitaip tariant, pradiniai poliai niekur nedingsta.

Todėl man tai labiau atrodo kaip naujo elemento atsiradimas iš dviejų ankstesnių, o ne tai, ką suprantu kaip Hegelio sintezę.

Mano supratimu, jeigu sintezė iš tiesų peržengia tezę ir antitezę, tuomet po jos pati pirminė priešprieša nebegali likti sistemos pagrindu.

Būtent todėl ir sakiau, kad jūsų modelyje matau kelią, transformacijas ir naujų kokybių atsiradimą, tačiau sintezę suprantu kitaip.

Panašu, kad šioje vietoje mūsų supratimai tiesiog išsiskiria.

Alanas Petrauskas

jo, man regis, vaikas yra sintezės apgėjęs, nes jam atsiradus, pasikeičia ir abu tėvai, subręsta savo požiūriu į pasaulį ir viens kitą, atsiranda naujas atsakomybės jausmas ir šeimos samprata

o kokias alternatyvas Jūs matot šioje situacijoje?

LOKA KODAS

Mano klausimas būtų, ar sintezė šioje situacijoje yra Vaikas, ar nauja šeimos visuma, kuri atsiranda kartu su juo.

Nes pats rašote, kad pasikeičia ne tik situacija, bet ir Tėvas, ir Motina: atsiranda naujas atsakomybės jausmas, naujas santykis, nauja šeimos samprata.

Todėl man kyla mintis, kad gal sintezė čia nėra pats Vaikas kaip elementas.

Gal sintezė yra nauja visuma, kurioje Tėvas, Motina ir Vaikas jau nebegali būti suprantami taip, kaip buvo iki Vaiko atsiradimo.

Būtent todėl Vaikas man atrodo ne tiek pati sintezė, kiek tai, per ką sintezė tampa įmanoma.

Alanas Petrauskas

Padiskutuokim dėl šito: "Po sintezės pati pirminė priešprieša nebegali likti sistemos pagrindu".

Kokią priešpriešą turit omenyje, Tėvo ir Mamos atveju? Ar Jūsų šeimos pagrindas yra Jūsų ir Žmonos priešprieša? Net įdomu, kiek Jums metų tokiu atveju :-)

T ir A yra "semantiniai diferencialai" su vidiniais potencialais - nuo perdėto susireikšminimo (T-/A-) iki "plastinio konstruktyvumo" (T+/A+) - sąveikos metu visi komponentai kinta link abipusio konstruktyvumo, jei pradžioje ir buvo priešprieša, tai ji transformuojasi į "individualias kompetencijas", kurios tik stiprina sistemos homostatinį stabilumą (panašiai kaip "herd immunity because of diversity rather than uniformity")

Čia labai matematinis modelis kompleksine plokštuma (Tezė - Reali ašis, Antitezė - Menamoji), galiu atsiųsti detalesnę pdf

LOKA KODAS

Man atrodo, kad čia pats pakeitėte mano vartotą žodžio „priešprieša“ prasmę.

Aš nekalbėjau apie konfliktą tarp Tėvo ir Motinos, todėl nelabai suprantu, prie ko čia klausimas apie mano amžių ar šeimos pagrindą.

Kalbėjau apie pirminę skirtį, iš kurios konstruojamas modelis.

Jūsų pavyzdyje tai yra Tėvas ir Motina kaip du skirtingi poliai.

Todėl klausimas buvo labai konkretus: jeigu sintezė įvyko, ar ši pirminė skirtis vis dar lieka pagrindiniu sistemos paaiškinimu?

Nes pats rašote, kad atsiradus Vaikui pasikeičia ir Tėvas, ir Motina, atsiranda nauja atsakomybė, naujas santykis ir nauja šeimos samprata.

Todėl man ir kyla klausimas: gal sintezė čia yra ne pats Vaikas, o nauja visuma, kuri atsiranda kartu su juo?

Nes tai nėra tas pats.

Vaikas kaip elementas ir šeima kaip nauja visuma yra du skirtingi dalykai.

Alanas Petrauskas

čia jau artėjau prie tautologijos, kaip kad aiškint bet koki efektą "sisteminiais pokyčiais"

be abejo sintezės metu kinta visi elementai, bet kreipiam dėmsi tik į tai, ką lengviausia "pamatuoti", kas tampa stipriausiu įtakos svertu.

LOKA KODAS

Man atrodo, kad čia ir išryškėja mūsų skirtumas.

Aš klausiu ne apie tai, ką patogiau matuoti ar naudoti kaip įtakos svertą modelyje.

Aš klausiu, kas šiuo atveju yra pati sintezė.

Nes prieš kelis komentarus rašėte, kad Vaikas yra sintezė todėl, kad pasikeičia ir Tėvas, ir Motina, atsiranda nauja atsakomybė, naujas santykis ir nauja šeimos samprata.

Todėl ir paklausiau: jeigu būtent šie pokyčiai yra svarbiausi, kodėl sintezė laikomas Vaikas, o ne nauja visuma, kuri atsiranda kartu su juo?

Dabar atsakote, kad kreipiate dėmesį į tai, ką lengviausia pamatuoti ir kas tampa stipriausiu įtakos svertu.

Bet tuomet, mano supratimu, jau kalbame ne apie tai, kas yra sintezė, o apie tai, ką modelyje patogiau pasirinkti kaip sintezės indikatorius.

Man atrodo, kad čia jau kalbame apie du skirtingus dalykus: kas yra sintezė ir ką patogiau naudoti kaip jos indikatorius modelyje. Bent jau man tai nėra tas pats klausimas.

Alanas Petrauskas

Įdomu, kodėl tiek laiko skiriate šiai diskusijai, ir ypač "visuminei, nepamatuojamai sintezės pusei"? Ar vystot savo modelį, kuriuo galėtumėt pasidalinti?

LOKA KODAS

Mane domina ne tiek pati dialektika, kiek klausimas, kas įvyksta tada, kai priešybės iš tiesų susijungia. Todėl ir kabinausi prie sintezės sąvokos.

Kol kas dažniausiai matau modelius, kurie labai gerai aprašo darbą su priešybėmis, jų balansavimą ir transformacijas, tačiau daug rečiau sutinku bandymus aprašyti tai, kas atsiranda po jų.

Esu pradėjęs dėti ir savo modelį. Kol kas jis dar formavimo stadijoje, nors karkasas arba stuburas jau yra susidėliojęs. Šiuo metu tai maždaug kelių puslapių konceptas, todėl viešai jo dar neskelbiu. Galbūt ateityje.

Kita vertus, matau ir kitą problemą: man atrodo, kad sintezės neįmanoma iki galo perteikti vien konceptais. Galima sukurti supratimą apie sintezę, tačiau pats supratimas dar nėra sintezė.

Būtent todėl man ir buvo įdomu suprasti, ką jūs vadinatė sinteze.

LŪŽIO TAŠKAS

Alanas Petrauskas pats suformuluoja ribą:

„pakolkas geriausiai nusisekęs tik kelio aprašymas.“

Šis sakinytis yra vienas diskusijos lūžio taškų. Iki jo sintezė buvo apibūdinta ir labai taikliai - kaip „nauja kokybė, kuri peržengia pačius polius“. Problema atsiranda ne šioje formuluotėje. Problema atsiranda tada, kai tą naują kokybę bandoma konkretizuoti ir ji sutapatinama su Vaiku kaip trečiu elementu: „mano manymu, vaikas = sintezė“. Tada sintezė iš kokybės, peržengiančios polius, vėl nuleidžiama į elementų lygmenį.

IŠVADA

Diskusijoje Alanas Petrauskas pirmiausia pateikia stiprią sintezės formuluotę: „Ji yra nauja kokybė, kuri peržengia pačius polius.“ Daugiapoliarumo požiūriu pati ši kryptis nėra klaida. Jeigu sintezė iš tiesų peržengia pradinį polius, ji negali būti redukuota nei į vieną iš jų, nei į paprastą jų balansą.

Lūžis įvyksta vėliau, kai Alanas parašo: „mano manymu, vaikas = sintezė“. Tada sintezė lokalizuojama Vaike kaip C: Tėvas + Motina → Vaikas, arba $A + B \rightarrow C$. Tačiau C, atsiradęs greta A ir B, savaime dar nėra nei Vienio kokybė, nei nauja mąstymo erdvė, nei nauja santykių sistema. Tai gali būti tik trečias elementas ankstesnės sistemos viduje.

Daugiapoliarumo šeimos pavyzdyje struktūra yra kitokia: $A + B + C = 0$, kur 0 žymi Vienį / šeimos visumą, o ne ketvirtą objektą šalia A, B ir C. Kartu veikia tarpusavio atitikimai: $A + B = C$; $A + C = B$; $B + C = A$. Vadinasi, nė vienas polius nėra tik galutinis dviejų kitų produktas. Kiekvieno poliaus statusą nustato visa santykių sistema.

Todėl Vaikas nėra „sintezė“ vien todėl, kad jis atsirado po Tėvo ir Motinos sąveikos. Jei atsiradus Vaikui Tėvas tampa Tėvu, Motina - Motina, keičiasi jų tarpusavio santykis, atsakomybė ir pati šeimos samprata, tuomet naujumas slypi ne C kaip objekte. Keičiasi visa A-B-C santykių struktūra.

Ir net ši nauja A-B-C struktūra neturi būti painiojama su Vieniu kaip dar vienu elementu. Vienis nėra D po A, B ir C. Vienis yra visos sistemos kokybė - tai, kas išreiškiama $A + B + C = 0$. Todėl sintezės negalima tiesiog suskaičiuoti kaip „trečio elemento“ arba „trečios sistemos“.

Čia Alano paties teiginiai išsiskiria. Formuluotė „nauja kokybė, kuri peržengia pačius polius“ rodo kryptį už polių. Formuluotė „vaikas = sintezė“ tą pačią sintezę grąžina atgal į elementų lygmenį.

Dar aiškiau tai parodo vėlesnis atsakymas, kad dėmesys kreipiamas į tai, „ką lengviausia pamatuoti“ ir kas tampa „stipriausiu įtakos svertu“. Bet matavimo patogumas gali parinkti sintezės indikatorius; jis neatsako į klausimą, kas pati sintezė yra. Sintezės indikatorius nėra pati sintezė.

Todėl Daugiapoliarumo pjūvis čia yra tikslus: Alano modelis išsamiai aprašo polių T ir A potencialus, jų transformacijas, grįžtamuosius ryšius ir kelią. Pats Alanas pripažįsta, kad geriausiai pavykęs būtent kelio aprašymas. Tačiau kai sintezę reikia parodyti struktūriškai, modelis nuslysta nuo „kokybės, peržengiančios polius“ iki C kaip trečio elemento.

Trečias elementas nėra Vienis. Trečias elementas nėra savaime nauja loka.
Trečias elementas nėra savaime nauja sistema.

Jeigu kalbame apie Daugiapoliarumą, reikia parodyti ne vien C atsiradimą, o naują visos sistemos santykių dėsnį - ir atskirti jį nuo Vienio kokybės, kuri nėra dar vienas objektas šalia polių.

**SINTEZĖ, KURI „PERŽENGIA POLIUS“, NEGALI BŪTI TIESIOG TREČIAS
POLIUS.**

**VIENIS NĖRA C. VIENIS NĖRA DAR VIENAS ELEMENTAS.
TAI NAUJA VISOS SANTYKIŲ SISTEMOS KOKYBĖ.**

ALANO PETRAUSKO ŠALTINIAI IR DISKUSIJOJE PATEIKTOS NUORODOS

Žemiau pateikiamos nuorodos nėra LOKA KODAS Daugiapoliarumo koncepcijos šaltiniai. Tai Alano Petrausko diskusijoje pateikti arba jo Structured Dialectics / Dialexity modelį pristatantys šaltiniai, pagal kuriuos šiame dokumente vertinami jo teiginiai apie dialektiką, sintezę, tezę ir antitezę.

Alanas Petrauskas / Dialexity - Breaking False Certainty: <https://dialexity.com/blog/6280-2/>

Alanas Petrauskas / Dialexity - Introducing Structured Dialectics / ISSS 2025:
<https://dialexity.com/blog/iss-2025-oral-presentation/>

Alanas Petrauskas / Dialexity - Generative Rules for Synthesis Prediction:
<https://dialexity.com/blog/generative-rules-for-synthesis-prediction/>

Alanas Petrauskas / Dialexity - tinklaraštis: <https://dialexity.com/blog/>

Diskusijoje minima papildoma nuoroda - Laimės kelias: <https://www.laimeskelias.lt/>